

Arbeids- og sosialdepartementet

13. februar 2018

Vår ref.

Deres ref. 17/3760

Høring om endringer i arbeidsmiljølovens regler om arbeidstid for beredskapsvakt utenfor arbeidstedet

NITO er Norges største organisasjon for ingeniører og teknologer på alle nivå; bachelor, master og høyere. Vi har over 85.000 medlemmer i alle sektorer. Vi har mange medlemmer som går i beredskapsvakt i alle sektorer. NITO er godt kjent med regelverket og den praksis som er i ulike virksomheter. Etter lovendringen har det fra spesielt energisektoren vært mange klagesaker til Arbeidstilsynet for å fastsette omregningsfaktor.

NITO viser til Arbeids- og sosialdepartementets høringsnotat av 30.11.17 hvor det foreslås to endringer i arbeidsmiljøloven § 10-4 (3):

1. Flytting av vedtakskompetansen til å fastsette omregningsfaktor for arbeidstid i beredskapsvakt fra Arbeidstilsynet til Tvisteløsningsnemda.
2. Endre terskel for når en fastsatt omregningsfaktor kan endres hos klageorganet fra «urimelig» til «åpenbart urimelig».

NITO støtter ikke disse forslagene av flere årsaker.

Flytting av vedtakskompetansen fra Arbeidstilsynet til Tvisteløsningsnemda

I høringsnotatet heter det at fastsetting av omregningsfaktor er en interessetvist som det er nærliggende at et partsrepresentert organ løser.

Etter NITOs syn er det ikke treffende å se på uenighet mellom arbeidsgiver og tillitsvalgte om omregningsfaktor som en interessetvist. Omregningsfaktoren skal fastsettes ut fra objektive kriterier som responstid, bevegelsesfrihet, sannsynlighet og hyppigheten av utkall, samt varigheten av aktivt arbeid under vekten. Belastningsgraden i hver enkelt vaktordning er avgjørende og vernehensyn det sentrale. Dette er Arbeidstilsynets kjerneområde.

Arbeidstilsynet har lang erfaring med å vurdere arbeidstidsordninger, herunder omregningsfaktor og å fastsette omregningsfaktor når de lokale parter er uenige. Arbeidstilsynet oppfattes som kompetente og nøytrale. Arbeidstilsynet har også forsterket og samlet arbeidstidskompetansen i en egen arbeidstidsenhet. NITO har vært positive til denne endringen for å påse en lik saksbehandling og praksis.

NITO har mange medlemmer som går i beredskapsvakt i alle sektorer. Etter lovendringen i 2015 har NITO erfart at en del arbeidsgivere, særlig i energisektoren, endret sine beredskapsvakter fra 1/5 til 1/7 kun på grunn av at hovedregelen i loven ble endret. Det ble ikke tatt hensyn til belastningen i vekten og føringene som forarbeidene gir. Våre tillitsvalgte har i de virksomhetene det gjelder, ikke opplevd at det har vært tale om en forhandlingssituasjon, men snarere en ensidig endring uten rom for forhandlinger.

I alle sakene NITO har brakt inn for Arbeidstilsynet (alle fra energisektoren), så har ingen fått faktoren 1/7 som arbeidsgiversiden har påstått det har vært grunnlag for. Det er tale om 8 saker per

dags dato. Derimot har Arbeidstilsynet fattet vedtak etter lovens intensjoner og med ulik omregningsfaktor ut ifra belastningen i vekten.

I høringsbrevet blir det pekt på at Arbeidstilsynet slipper å fatte vedtak under en pågående arbeidskonflikt ved å flytte vedtakskompetansen til Tvisteløsningsnemda. Våren 2016 var EL & IT-forbundet i streik som følge av uenighet om omregningsfaktoren. Den ble avsluttet etter 7 uker. I den perioden hadde NITO inne en klagesak som av Arbeidstilsynet ble stilt i bero til streiken var avsluttet. NITO opplevde det som ryddig og uproblematisk.

Dette viser at det ikke er grunn til bekymring for at tilsynet skal måtte fatte vedtak under en streik. Videre er vil det svært sjelden være aktuelt å benytte kampmidler ved uenighet om beredskapsvaktavtaler. Streiken i 2016 kom som følge av en lovendring og det er etter NITOs syn svært lite sannsynlig at det vil bli streik på samme grunnlag i overskuelig fremtid. Lovforslagets begrunnelse fremstår som oppkonstruert på dette punktet.

Endre terskel fra «urimelig» til «åpenbart urimelig»

Ved lovendringen i 2015 ble terskelen for Arbeidstilsynet til å fastsette annen beregningsmåte på omregningsfaktoren endret fra «åpenbart urimelig» til «urimelig». Grunnen til endringen var at hovedregelen ble endret fra 1/5 til 1/7. I forarbeidene uttalte departementet at det burde være enklere å henvende seg til Arbeidstilsynet på grunn av at arbeidsgiver fikk muligheten til å fastsette en omregningsfaktor med lavere beregnet arbeidstid.

NITO kan ikke se at overnevnte begrunnelse endrer seg ved å flytte vedtakskompetansen til Tvisteløsningsnemda.

Dersom vedtakskompetansen flyttes fra Arbeidstilsynet til Tvisteløsningsnemda vil det etter NITOs erfaring og oppfatning ikke gi flere forhandlingsløsninger lokalt. Konsekvensen er at det blir vanskeligere å overprøve når terskel heves til «åpenbart urimelig».

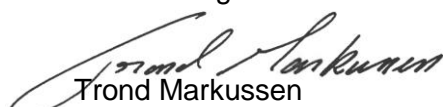
I høringsnotatet er begrunnelsen for å heve terskel til «åpenbart urimelig» at partene skal ha et incitament for forhandlinger. NITO er ikke enige i at en heving av terskelen vil føre til flere forhandlingsløsninger. Det vil føre til at flere beredskapsvakter vil bli gitt en lavere beregnet arbeidstid. Det vises for øvrig til våre bemerkninger over når det gjelder forhandlingssituasjonen i forbindelse med opprettelse eller endringer av vaktordninger.

Konklusjon

Kombinasjonen med å flytte vedtakskompetansen til Tvisteløsningsnemda og høyne terskelen for å fastsette en annen beregningsfaktor vil medføre færre forhandlingsløsninger og ikke flere som er intensjonen med forslaget. Det vil derimot sementere en praksis der beredskapsvakter får en lavere beregnet arbeidstid enn det som følger av forarbeidene og Arbeidstilsynets praksis.

NITO støtter ikke flytting av vedtakskompetansen til Tvisteløsningsnemda og støtter ikke endring til å fastsette annen beregningsmåte til "åpenbart urimelig".

Med vennlig hilsen

Trond Markussen
President

Steinar Sørli
Generalsekretær